

GURU ODGOJA Žestoka kritika obrazovnog sustava Jespera Juula

Poslušne curice samo su velika prevara sustava

Znate li što vašoj djeci čini mantra - šuti, ne razmišljaj i samo radi

nirova izbacivanja na zero

Glasoviti danski terapeut u svojoj najnovijoj knjizi razmatra sve zablude i pogreške 'modernog' školovanja

Piše **Kristina Turčin**

Naša kultura škole postala je nepodnošljiva. Nastavnici, učenici i roditelji trebali bi zajedno izaći na ulice i demonstrirati protiv školskog sustava. Kad se to dogodi, ja ću im se pridružiti!

Tako je svoju novu knjigu "Škola u infarktnom stanju" (Znanje) započeo slavni obiteljski terapeut Jesper Juul, Danac koji među današnjim roditeljima ima kulturni status kakav je šezdesetih godina prošlog stoljeća imao dr. Spock. I sasvim će sigurno i ovom knjigom pogoditi najbolniju žicu velikog broja roditelja koji svoju djecu svaki dan ispraćaju u školu.

Novi koncept

Jesper Juul proslavio se knjigom "Vaše kompetentno dijete", koju je izdao prije gotovo 20 godina. Roditeljima je predstavio sasvim novi koncept i vrijednosti u odgoju djeteta: sustav nagrada i kažnjavanja, uvriježen kao najbolje odgojno roditeljsko sredstvo do konačnog cilja - poslušnosti, zamijenio je uvažavanjem djeteta, ravnopravnom komunikacijom i inzistiranjem na osobnoj odgovornosti i roditelja i djeteta. Cilj više nije poslušnost, već razvijanje samosvijesti, dobrog osjećaja sa samim sobom, ne zbog svojih talenata i postignuća, već zbog sebe samoga. Kako je sažeo Juul, cilj je očuvanje mentalnog zdravlja.

U posljednja dva desetljeća roditelji su to mahom osvijestili kad je u pitanju njihov osobni odgoj djece. No škola i

obrazovni sustav kaskaju barem jednu generaciju, a roditelji su zbunjeni: svjesni su da su ovakve škole štetne, ali se ne bune već - trpe. Pritom se Juul uopće ne bavi nastavnim gradivom, kurikulumom i težinom školske torbe, čime se najčešće bave prosvjetne vlasti, već onim što je svakom roditelju školarca u Hrvatskoj bolno poznato - međusobnim odnosom nastavnika, učenika i roditelja.

Sretni samo prvšačići

Još prije pedesetak godina istraživači su ustanovili da stručne kompetencije učitelja utječu s najviše 20 posto na uspješnost nastave: 80 posto otpada na kvalitetu odnosa učenika i učitelja.

A učenik je u hrvatskim školama, što Juul dobro zna jer je i sam zagrebački zet te već dva desetljeća povremeno živi u Hrvatskoj, potpuno izostavljen. Ako dijete, po kriterijima nastavnika, u školi zabrlja, ne piše domaće zadatke ili se neprimjereno ponaša, poslat će ga ravnatelju i pozvati roditelje. Kao da dijete, zbog svoje dobi, uopće ne postoji. Nije opcija da učitelj pozove dijete i u ravnopravnom razgovoru prizna djetetu svoje moguće pogreške, upozori na ono što ga smeta i zamoli dijete da razmisli kako bi to mogli ispraviti. To naprosto nije opcija - naše škole još uvijek igraju na strah od autoriteta, moći i kazne, metodu koja na duge staze sasvim sigurno neće imati pozitivan učinak. Zato naši učenici na pitanje s kojim osjećajem najčešće odlaze u školu, većinom

odgovaraju - sa strahom. Tog osjećaja nema samo u prvih nekoliko mjeseci kod učenika prvog razreda: oni idu s veseljem.

"A većina se problema može riješiti u vremenu od dva puta po četiri minute godišnje. Toliko bi otprilike trajali razgovori koji bi izgradili osjećaj ravnopravnosti između učenika i nastavnika", piše Juul, koji već niz godina radi upravo na savjetovanju nastavnika. Ova metoda nije samo teoretska, potvrdila se u nizu slučajeva.

Škole kao tvornice

Međutim, ističe, škole su još uvijek složene kao tvornice iz vremena industrijskog procvata, po principu: ne razmišljaj, budi poslušan i radi. Svode se na tzv. bulimično učenje, odnosno trpanje ogromnog kratkoročnog znanja i

Na pitanje s kojim osjećajem najčešće odlaze u školu, naši učenici odgovaraju: sa strahom

njegovo izbacivanje po zapovijedi. A ideal je i dalje poslušnost, iako uopće ne postoji potražnja za takvom djecom.

Uz to, poslušne curice kakvima smo godinama težili, dijagnostičira Juul, velika su prijevara i, prema istraživanjima, one koje smo smatrali uzorom i koje su svojim kečkicama, mirnom poslušnošću i izvršavanjem zadataka sa smiješkom razgaljivale nastavnike, nakon 20-ak godina zdravstveni su sustav koštale desetine tisuća eura.

Morate se prilagoditi

"Vjeruju li doista političari odgovorni za zdravstvo da je porast zdravstvenih troškova posljedica pušenja i hranjenja pecivima od bijelog brašna? Ili su naivni ili lažu", zaključuje Juul.

Roditelji to znaju. Ali ipak svakodnevno i sebe i svoju djecu - kritičnu, temperamentnu, bistru i svojeglavu - uvjeravaju da se moraju prilagoditi jer bez stečenog formalnog obrazovanja djeca neće imati nikakve šanse u društvu. Najgore je pak što većina odraslih zna da su to besmislice i, kao što kaže Juul, trebali bismo svaki put porcvrvenjeti od srama što im to serviramo. "Onaj tko svoju djecu šalje u život porukom da samo treba maturirati i kasnije izabrati prave predmete na faksu da bi bili uspješni u životu, taj im laže u lice, a sebe zavarava", podsjeća Juul.

Jer ako dijete usput izgubi sebe, ne izgradi svoju samosvijest već mu se ona slomi tijekom školovanja, prilagodavanja, izvršavanja zapovijedi i zadataka uz anđeoski smiješak, taj sigurno neće biti ni sretan ni uspješan. *